

थिमि टाइम्स

Thimi Times WEEKLY

साप्ताहिक

विज्ञापनको लागि
सम्पर्क

८८५११०२२७३

हाम्रो न्युज पोर्टल

<https://www.thimitimes.com.np/>

<https://www.facebook.com/thimitimes.com.np/>

<https://www.facebook.com/thimitimes.com.np/>

वर्ष १८ अङ्क ३५ ने.सं. ११४५ बछलाख्व अक्षय्य तृतीया बैशाख १७ गते बुधवार, २०८२ 30 April 2025, Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु

शिक्षकका जायज माग प्रति प्रभावकारी समन्वय र सहजीकरण कार्य शुन्य !

काठमाडौं । शिक्षकहरूले काठमाडौं केन्द्रीत आन्दोलन शुरू गरेको महिना दिन हुन लागेको छ। तर सरकारमा बस्ने राजनीतिक दलका नेताहरूमा शिक्षकको माग सम्बोधन गर्ने कुनै चासो दिइएको छैन। साथै शिक्षकहरूसमेत शैक्षिक सत्र शुरूआतको बेवास्ता गर्दै र हजारौं निम्न आय भएका आभिवक्कहरूका छोराछोरीहरूको भविष्यमाथि खेलवाड गर्दै विद्यालय नै बन्द गरेको आन्दोलनमा होमिएको छ। शिक्षकका जायज मागलाई पुरा गर्नु राज्यको दायित्व हो। त्यस्तै शिक्षकहरूले आफ्नो माग पुरा गराउने नाममा राज्यका हजारौं विद्यार्थीको जीवनसँग पनि खेलवाड गर्नु शैक्षिक अपराध हो। गुरुको दायित्व शिष्यको भविष्य बनाउने हो नकि शिष्यलाई अन्धकारमा धेकेल्ने। यसरी

सामाजिक सञ्जालमासमेत शिक्षकका पक्ष र विपक्षमा समर्थन र विरोधको स्ट्राटसहरूले शैक्षिक आन्दोलनलाई कतातर्फ मोडिने हो त्यस तर्फ सरोकारवाला निकाय सजग हुनु आवश्यक छ। त्यस्तै शिक्षकको आन्दोलनलाई लिएर एमाले उपमहासचिव प्रदीप ज्ञवालीले सामाजिक सञ्जालमा लामो टिप्पणी लेखे- 'शिक्षक साथीहरूलाई एउटै आग्रह छ- खल्लोमा जहिल्यै सलाईको बट्टा बोकेर हिँड्ने र मौका पाउनासाथ आगो भोसेर रोटी सेकाउन खोज्ने प्रवृत्तिसँग होसियार हुनुहोस्।' आन्दोलन शुरू गर्दाको रापताप सेलाउँदै गएको छ र अभिवक्कहरू अर्धरुद्ध हुँदै गइरहेका छन्। ज्ञवालीले पेशागत मागभन्दा शिक्षामन्त्रीको राजीनामा र

सरकार परिवर्तनको माग नै मुख्य एजेन्डा बन्न लागेको दावी गरेका छन्। सोमबार नै नेकपा (माओवादी केन्द्र)का उप-महासचिव जनार्दन शर्मा संसदमा भनेका छन्, 'पछिल्ला तीनवटा सरकारले पटक-पटक शिक्षकसँग गरेका सम्झौता कार्यान्वयन नगर्ने र धोका दिने गर्दा समस्या भएको हो। शान्तिपूर्ण आन्दोलनमा रहेका शिक्षकमाथि सरकारले लाठीचार्ज र पानीको फोहोरा हानेर घाइते बनाएकोप्रति भर्त्सना गर्छु।' सोमबार नै नेकपा एकीकृत समाजवादी अध्यक्ष माधवकुमार नेपाल र फलनाथ खनालसहितका शीर्ष नेता शिक्षकको मागमा समर्थन जनाउँदै आन्दोलनकार 'सँग मिसिन पुगे। तर, आक्रामक केही शिक्षकहरूले 'माग नै सम्बोधन गर्ने भए संसदमै बोल्न

आग्रह गर्दै सडकमा नआउन खबरदारी गरे।

नेताहरू आएपछि शिक्षक थप आक्रोशित हुने देखेर नेपाल 'यो आन्दोलनमा हाम्रो ऐक्यबद्धता छ' भन्दै प्रदर्शनस्थलबाट बाहिरिएका थिए। अघिल्लो दिन शिक्षक आन्दोलनमा भडप भएपछि स्थिति नियन्त्रणबाहिर नजाओस् भनेर प्रहरीले सुरक्षा घेराउँदै नेपालसहितका नेतालाई बाहिर पठाएको थियो। नेता खनालले त शिक्षकका माग सम्बोधन नगरिए जनआन्दोलन नै गर्ने चेतावनी दिए। शेखर र ज्ञवाली दुवै शिक्षकका माग सम्बोधन गर्न सक्ने सरकार र सदन दुवैतिर छन्। शर्मा प्रमुख प्रतिपक्षी दलका प्रभावशाली नेता हुन्। सरकारदेखि सदनसम्म उनीहरूको बोली बिक्छ। पर्याप्त दबाव बढाएर शिक्षकका जायज माग छिटो सम्बोधन गरेर विद्यालय खोल्ने वातावरण बनाउन सक्छन्। माधव नेपालको दल नेकपा एसबाटै अम्मबरबहादुर थापा शिक्षा विधेयक अडिकएको प्रतिनिधिसभाको शिक्षा समितिको सभापति छन्।

विद्यालयका ढोका महिनौं बन्द हुँदा दलहरूमा शिक्षकका माग सम्बोधन गर्नेभन्दा कसले बढी जस लिने होडबाजी चलेको छ। राजनीतिकरण गरेर कसले चर्को कुरा गर्ने भन्नेमा प्रायः सबै दलका नेताबीच प्रतिस्पर्धा चलिरहेको छ। समस्या समाधानका लागि संसददेखि सरकार र आन्दोलनकारी शिक्षकसँग नेताहरूले सहजीकरण गर्न सक्छन्। तर, समाधान भन्दा

बाँकी पेज ७ मा

नेपाल कोरिया मैत्री अस्पतालको १७ औं वार्षिकोत्सव सम्पन्न

भक्तपुर । मध्यपुर थिमि नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित नेपाल कोरिया मैत्री अस्पतालले आफ्नो १७ औं स्थापना दिवस भव्य रुपमा मनाएको छ। कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि स्वास्थ्य मन्त्री प्रदिप पौडेलले अस्पतालको उल्लेखनीय प्रगतिलाई मुक्तकण्ठले प्रशंसा गर्दै मन्त्री पौडेलले शहरी क्षेत्रमा नयाँ

विशिष्ट अस्पताल बनाउनुभन्दा भएका अस्पतालहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्नेमा जोड दिए। नेपाल कोरिया मैत्री अस्पतालले सिटि स्क्यान र डायलाइसिस जस्ता अत्याधुनिक सेवा उपलब्ध गराएर उदाहरणीय काम गरेको बताए।

स्थापना दिवसकै अवसरमा

बाँकी पेज ७ मा

थिमिका मिठाई पसलहरू कारबाहीमा

भक्तपुर । जिल्ला प्रशासन कार्यालयको संयोजकत्वमा मध्यपुर थिमि र सूर्यविनायक नगरपालिका अन्तर्गत रहेका ५ वटा मिठाई पसलहरूको आइतबार अनुगमन गरिएको छ। अनुगमनका क्रममा कैफियत देखिएका मिठाई पसलहरूलाई २७ हजार पाँच सय जरिवाना गर्नुका साथै १३ हजार मूल्य बराबरको बिग्रिएका मिठाई तथा खुवाजन्य पदार्थ जफत गरी नष्ट गरिएको छ।

मातातीर्थ औसी (आमाको मुख हेर्ने दिन) को अवसर पारेर नगरपालिकाहरूमा बजार अनुगमन गरिएको हुन्। जिल्लाको मध्यपुर थिमि र सूर्यविनायक नगरपालिकाका विभिन्न ठाउँहरूका मिठाई पसलहरूमा अनुगमन गरिएको हुन्।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय भक्तपुरको नेतृत्वमा भएको अनुगमनका क्रममा स्वास्थ्यको

बाँकी पेज ७ मा

२०७२ सालको भूकम्पपश्चात सम्पदा पुनःनिर्माणमा एक दशक

भक्तपुर । भक्तपुर नगरपालिका र पुरातत्व विभागको संयुक्त आयोजनामा '२०७२ सालको भूकम्पपश्चात सम्पदा पुनःनिर्माणको एक दशकको पुनरावलोकन' र अन्तर्राष्ट्रिय वैज्ञानिक समिति (काठमाडौं उपत्यका विश्व सम्पदा क्षेत्र) को तेस्रो वार्षिक बैठकको उद्घाटन कार्यक्रम गत शुक्रबार भक्तपुर दरबार परिसरमा एक भव्य समारोहबीच सम्पन्न भयो। संस्कृति, पर्यटन

तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री बन्दीप्रसाद पाण्डेले पानसमा दीप प्रज्वलन गरी उक्त कार्यक्रमको उद्घाटन गरेका थिए। मन्त्री पाण्डेले काठमाडौं उपत्यकाका सम्पदाहरू केवल सम्पदा मात्र नभई हाम्रो सभ्यताको चिनारी र परिचयको आधार भएको बताउँदै उपत्यकाका भौतिक र अभौतिक सम्पदाहरूको इतिहासले देशको गर्विलो इतिहासलाई उजागर गर्न महत्वपूर्ण भूमिका

खेलिरहेको बताए। उनले भूकम्पले क्षति पुगेका भौतिक र अभौतिक सम्पदाहरू मौलिक शैलीमै पुनःनिर्माण हुनु सबैको लागि गौरवको विषय भएको धारणा व्यक्त गरे।

सम्पदाप्रतिको मोह र आस्था नयाँ पुस्तामा जागृत गराउने सिलसिलाको रुपमा सम्पदासम्बन्धी चित्रकला प्रतियोगितासमेत आयोजना गरिएको बताउँदै उनले सम्पदाको

बाँकी पेज ७ मा

सफल बन्न प्रविधिको महत्वपूर्ण भूमिका

भक्तपुर । बागमती प्रदेश सरकारका स्वास्थ्यमन्त्री किरण थापासंगरले कुनै पनि उद्यमी व्यवसायीहरू सफल हुनको लागि प्रविधिको महत्वपूर्ण भूमिका रहने बताएका छन्। उद्योग तथा वाणिज्य कार्यालय भक्तपुरको आयोजना तथा भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघको सहकार्यमा बिहीबारदेखि सञ्चालन भएको तीनदिने ई

कमर्श तालिमको शनिवार समापन कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै स्वास्थ्यमन्त्री थापाले प्रविधिको विकासले धेरै समय लाग्ने काम छिन्नभरमै हुने गरेको भन्दै प्रविधिलाई सही तरिकाले, सकारात्मक परिणाम आउने गरी प्रयोग गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

बागमती प्रदेशको स्वास्थ्य मन्त्रालयले प्रदेशका हरेक अस्पतालमा गुणस्तरीय

सेवा दिनका लागि सोहीअनुसार काम गर्दै आएको बताए। उनले अस्पतालमा हुने गरेको भीडलाई कम गर्नको लागि अनलाइन टिकटको व्यवस्था गर्ने तयारी गरिरहेको जानकारी दिए। अहिले मानिसहरू ३० प्रतिशत रोग सन् रोगका कारण बिरामी हुने गरेको र ७० प्रतिशत भन्दा बढी नसर्ने

बाँकी पेज ७ मा

जनस्वास्थ्य कार्यालयको औलो दिवसमा पत्रकारहरूसँग अन्तर्क्रिया

भक्तपुर। विश्व औलो (मलेरिया) दिवस देशभर विभिन्न कार्यक्रमहरूको आयोजना गरी मनाइएको छ। यस रोगबारे जनचेतना जगाउने उद्देश्यका साथ हरेक वर्ष अप्रिल २५ का दिन विश्वभर विविध कार्यक्रम गरेर यो दिवस मनाउने गरिन्छ।

यस वर्ष 'औलो हटाउन तयार छौ' नाराका साथ यो दिवस मनाइएको हो। यसै अवसरमा जनस्वास्थ्य कार्यालय भक्तपुरले जिल्लामा क्रियाशिल सञ्चारकर्मीहरूसँग अन्तर्क्रिया कार्यक्रम गरेको छ। कार्यक्रममा कार्यालय प्रमुख अन्नजा खड्काले नेपालमा सन् २०२५ सम्म औलो उन्मुलन गरिसके योजना रहे पनि सफल नभएपछि सन् २०३० सम्ममा औलो उन्मूलन गर्ने योजना रहेको

जानकारी गराइन्।

'एनोफिलिज' नामक लामखुट्टेको टोकाइका कारण औलो (मलेरिया) रोग फैलिने गर्छ। औलो फैलाउने लामखुट्टे प्रायः फोहर तथा दूषित पानीमा बस्छ। विश्व स्वास्थ्य संगठनको तथ्यांक अनुसार औलो रोगबाट प्रत्येक वर्ष विश्वमा करिब ५० हजार मानिस प्रभावित हुने गरेको छ। जसमध्ये करिब २७ प्रतिशतको मृत्यु औलो रोगकै कारण हुने जनाएको छ। औलो रोगका कारण मृत्यु हुनेमा बढी जसो पाच वर्षमुनिका बालबालिकाहरू रहेका छन्।

सन् २०१६ मा मात्र विश्वका करिब ९१ वटा देशका २१६ मिलियन व्यक्ति औलोबाट प्रभावित भएका थिए। करिब ४ लाख ४५

हजार मानिसको मृत्यु औलो सम्बन्धि रोगका कारण भएको थियो। नेपालमा पनि औलो रोगका कारण गत वर्ष ५४१ जना प्रभावित बनेका थिए। विशेषगरी, खुला बोर्डरका कारण भण्डै ४५ प्रतिशतको हाराहारीमा भारतबाट भित्रिने यो रोग संक्रमित लामखुट्टेको टोकाइबाट मानिसमा सर्ने गर्छ।

यो रोग संक्रमित पोथी एनोफिलिज नामक लामखुट्टेको टोकाइबाट मानिसमा सर्ने गर्छ। यो रोगको जोखिममा मुख्यतया गर्भवती महिला तथा पाच वर्ष मुनीका बालबालिका रहने गरेका छन्। विश्वमा पाइने औलोको परजीविमध्ये दुई परजीवि प्लाज्मोडियम फाल्सिपेरम तथा प्लाज्मोडियम भाइभेक्स जातको परजीविमात्र नेपालमा पाइन्छ। यसमध्ये प्लाज्मोडियम फाल्सिपेरम गराउने औलो रोग बढी कडा तथा खतरनाक हुन्छ।

नेपालमा बसेरि करिब एक हजारको हाराहारीमा प्रयोगशालाबाट प्रमाणित औलो रोगी भेटिन्छन्। यो रोग वर्षायाम सुरु भएसँगै अप्रिलबाट सुरु भएर जुलाई देखि नोभेम्बर उच्च विन्दुमा पुग्दछ। तसर्थ गर्मी सुरु भए लगत्तै यो रोगबाट बच्न सरसफाईका साथै पानी जम्न नदिने र आफ्नो घर वरिपरिको वातावरण प्रति आवश्यक सचेतता जगाउनु आवश्यक रहको बारेमा अन्तर्क्रियात्मक संवाद भएको थियो।

सकारात्मक सोचले मात्र उद्यममा सफलता हासिल हुने-कर्ण शाक्य

भक्तपुर। भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघको आयोजनामा जिल्लामा रहेका उद्योगी व्यवसायीहरूका लागि सकारात्मक सोचको अभिवृद्धिको उत्प्रेरणा कार्यक्रम शुक्रबार सञ्चालन गरेको छ। सफल उद्यमी, सकारात्मक सोचका उत्प्रेरक, सामाजिक अभियन्ता एवं लेखक कर्ण शाक्यले कार्यक्रमको उद्घाटन गर्दै सकारात्मक सोच राखेर आफ्नो उद्योग व्यवसायप्रति प्रतिबद्ध भएर अगाडि बढ्न आग्रह गरे। उनले आफ्नो उद्यम व्यवसायको विगतका अनुभव सुनाउँदै सकारात्मक सोच राखेर उद्यम गरेर सफलता हासिल गर्न कठिन नरहेको बताए। शाक्यले सकारात्मक सोचले खुसी सिर्जना गर्न सकिनेमा जोड दिए। उनले कुनै पनि व्यक्ति धनले मात्र खुसी हुन नसक्ने भन्दै मानिसले अर्थपूर्ण जीवन जीउन सक्नुपर्ने धारणा व्यक्त गरे। साथै उनले व्यवसायमा जोखिम मोलेर काम गर्ने व्यक्ति नै जीवनमा सधैं सफल हुने बताए।

भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघकी अध्यक्ष रोशनीमैयाँ धौबन्जाले उद्यमी व्यवसायीहरूलाई सकारात्मक सोचसहितको उद्यमशीलता विषयमा उत्प्रेरणा जागृत गराउने उद्देश्यले कार्यक्रम आयोजना गरिएको जानकारी दिइन्। उनले सकारात्मक सोच नै उद्योगी व्यवसायीहरूको लागि सफलता पाउने महत्वपूर्ण कडी भएको बताउँदै सकारात्मक सोचको परिणाम पनि सकारात्मक नै हुने बताइन्।

यस्तैगरी प्रमुख अतिथि शाक्यले संघले प्रकाशन गरेको २०८२ सालको टेबुल क्यालेन्डर र डायरी विमोचन गरे। कार्यक्रममा संघले शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि., इम्पेरियल सेक्युरिटीज कम्पनी लि., नागरिक हस्पिटल, मिड भ्याली स्कूल तथा कलेजलाई प्रशंसा पत्र प्रदान गरेको थियो। संघकी अध्यक्ष धौबन्जाले संघमा आबद्ध जिल्लाका वस्तुगत सदस्यहरूलाई सदस्यता प्रमाण पत्र वितरण गरिन्।

चाँगुनारायणमा स्वच्छ हावा सञ्जालको साधारणसभा

भक्तपुर। भक्तपुरको चाँगुनारायण नगरपालिकामा सक्रिय नगरस्तरीय स्वच्छ हावा प्रवर्द्धन सञ्जालले आफ्नो पहिलो साधारणसभा सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेको छ।

सञ्जालले वार्षिक समीक्षा सहित वातावरणीय क्षेत्रमा गरिएको गतिविधिको विस्तृत विवरण सार्वजनिक गर्दै साधारण सभा सम्पन्न गरेको हो। सञ्जालकी सचिव सोनु खड्काले नगर क्षेत्रभित्रको वातावरणलाई स्वस्थ र स्वच्छ बनाउने उद्देश्यले सञ्जालले विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको जानकारी दिइन्। नागरिक तहबाट वातावरण संरक्षणमा योगदान पुर्‍याउने हेतुले सञ्जालले उल्लेखनीय पहलहरू अघि सारेको उनले बताइन्।

कार्यक्रममा सञ्जालका सल्लाहकार नवराज काफ्लेले नगरपालिकाले तय गरेका सरसफाई केन्द्रित कार्यक्रममा सञ्जालको सक्रिय सहभागिता रहेको भन्दै नागरिक पक्षलाई थप जिम्मेवार बनाउन सञ्जालको भूमिकालाई लिएर प्रशंसा गरे। नगरपालिकाको वास शाखाका प्रमुख सुरेन्द्र लामिछानेले सञ्जाललाई नगरका प्रत्येक वडामा कम्तीमा दुईवटा समुदाय छान्दै अध्ययन तथा अनुसन्धानमूलक ढंगले काम गर्न सुझाव दिए। उनले नागरिकस्तरबाट आएको पहललाई संस्थागत गर्दै वातावरण सुधारमा थप योगदान गर्न पालिका प्रतिबद्ध रहेको प्रष्ट पारे।

सञ्जालका सल्लाहकार तथा वातावरणविद् हिममतसिंह लेकालीले फोहरमैला व्यवस्थापनमा विद्यालय र विद्यार्थीहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको भन्दै सञ्जाललाई विद्यालय केन्द्रित सचेतना कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिन सुझाव दिए। अन्त्यमा, सञ्जालकी अध्यक्ष रविता लामिछानेले साधारणसभाबाट प्राप्त सुझाव र मार्गनिर्देशनलाई समेट्दै वातावरण सुधारका अभियानलाई अझ प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिन्।

Gyan Khabar
Education & Research Media

Chyamhasingh-9,
Bhaktapur, Nepal
+977-9851171010
+977-9843408285
info@gyankhabar.com
info@gyankhabar.com
www.gyankhabar.com

Gyan Khabar
www.gyanKhabar.com

A Complete Educational Website

लोकतन्त्र जोगाउन सबै राजनीतिक दल मिल्नुपर्ने – उपप्रधानमन्त्री सिंह

भक्तपुर। नेपाली कांग्रेसका नेता तथा पूर्व भूमिसुधार मन्त्री स्व. जगन्नाथ आचार्यको १०२ औं जन्मजयन्तीका अवसरमा विभिन्न व्यक्तित्वहरूलाई सम्मान गर्दै नेता आचार्यकै गृह स्थान कौशलटारमा एक कार्यक्रमको आयोजना गरी मनाएको छ। उपप्रधान एवं शहरी विकासमन्त्री प्रकाशमान सिंहले पानसमा दिप प्रज्वलन गरी शुभारम्भ गरेको उक्त कार्यक्रममा बोल्दै सङ्घर्षबाट स्थापित संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई जोगाउन जनआन्दोलनका सबै सक्रिय राजनीतिक दललाई पुनः एउटै मोर्चामा उभिन आग्रह गरेका छन्।

उनले २०४६ सालको जनआन्दोलनदेखि

२०६२/६३ को दोस्रो जनआन्दोलनसम्म सम्पूर्ण दलहरू जनतासँगै उभिएर ल्याएको परिवर्तन आज जोखिममा परेको बताउँदै, “धेरै त्याग र बलिदानपछि प्राप्त लोकतन्त्र रक्षा गर्नु हाम्रो साझा दायित्व हो,” उनले भने, “अधिकार मात्र मागेर कर्तव्य भुल्ने हो भने उपलब्धि पछाडि धकेलिन सक्छ।”

उनले पछिल्ला समयमा युवाहरू “लहैलहै” मा लागेर अधिकारमाथि वेवास्ता गर्न थालेको उल्लेख गर्दै सचेत रहन आग्रह गरे। कार्यक्रममा पूर्व मन्त्री ढुण्डीराज शास्त्री तथा नेपाली कांग्रेस भक्तपुरका पूर्व जिल्ला सभापति तिलकप्रकाश कायस्थलाई सम्मान गरिएको थियो। त्यस्तै कार्यक्रममा भक्तपुर

बहसमुखी क्याम्पसबाट स्नातक तहमा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने छात्रालाईसमेत प्रमाण पत्र र नगद रु. २५०००/- बाट सम्मान गरिएको थियो।

जगन्नाथ आचार्य स्मृति प्रतिष्ठानका अध्यक्ष विनोद आचार्यको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा नेपाली कांग्रेसका केन्द्रीय सदस्य मदनकृष्ण श्रेष्ठ, नेपाल तरुण दलका पूर्व अध्यक्ष विनोद कायस्थलगायत वक्ताहरूले स्व. आचार्यले प्रजातान्त्रिक आन्दोलनमा पुर्‍याएको योगदानको स्मरण गर्दै लोकतन्त्र सुदृढ पार्न निरन्तर एकता आवश्यक भएको धारणा राखे।

थिमिमा सेरामिक्सको २ महिने तालिम शुरु

भक्तपुर। नेपाली कांग्रेसका नेता तथा पूर्व भूमिसुधार मन्त्री स्व. जगन्नाथ आचार्यको १०२ औं जन्मजयन्तीका अवसरमा विभिन्न व्यक्तित्वहरूलाई सम्मान गर्दै नेता आचार्यकै गृह स्थान कौशलटारमा एक कार्यक्रमको आयोजना गरी मनाएको छ। उपप्रधान

एवं शहरी विकासमन्त्री प्रकाशमान सिंहले पानसमा दिप प्रज्वलन गरी शुभारम्भ गरेको उक्त कार्यक्रममा बोल्दै सङ्घर्षबाट स्थापित संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई जोगाउन जनआन्दोलनका सबै सक्रिय राजनीतिक दललाई पुनः एउटै मोर्चामा उभिन आग्रह

गरेका छन्। उनले २०४६ सालको जनआन्दोलनदेखि २०६२/६३ को दोस्रो जनआन्दोलनसम्म सम्पूर्ण दलहरू जनतासँगै उभिएर ल्याएको परिवर्तन आज जोखिममा परेको बताउँदै, “धेरै त्याग र बलिदानपछि प्राप्त लोकतन्त्र रक्षा गर्नु हाम्रो साझा दायित्व हो,” उनले भने, “अधिकार मात्र मागेर कर्तव्य भुल्ने हो भने उपलब्धि पछाडि धकेलिन सक्छ।”

उनले पछिल्ला समयमा युवाहरू “लहैलहै” मा लागेर अधिकारमाथि वेवास्ता गर्न थालेको उल्लेख गर्दै सचेत रहन आग्रह गरे। कार्यक्रममा पूर्व मन्त्री ढुण्डीराज शास्त्री तथा नेपाली कांग्रेस भक्तपुरका पूर्व जिल्ला सभापति तिलकप्रकाश कायस्थलाई सम्मान गरिएको थियो। त्यस्तै कार्यक्रममा भक्तपुर बहसमुखी क्याम्पसबाट स्नातक तहमा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने छात्रालाईसमेत प्रमाण पत्र र नगद रु. २५०००/- बाट सम्मान गरिएको थियो।

वैज्ञानिक समाजवाद र साम्यवादसम्म पुग्न विश्वका मजदुरहरु एक हुनु जरुरी !

भक्तपुर । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) को प्रमुख आतिथ्यमा नेपाल नगरपालिका कर्मचारी एशोसियसन भक्तपुर नगरपालिका समितिको आयोजनामा १३६ औं अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवसको अवसरमा प्रवचन कार्यक्रम सोमवार सम्पन्न भयो । कार्यक्रममा बोल्दै अध्यक्ष बिजुक्छेले वैज्ञानिक समाजवाद र साम्यवादसम्म पुग्न विश्वका मजदुरहरु एक हुनु जरुरी रहेको बताए ।

समाजवाद स्थापनाको निम्ति नागरिक भावनामा परिवर्तन आउनुपर्छ भन्दै उनले समाजवाद ल्याउन समाजवाद स्थापनाका आधारहरु तयार गर्नुपर्ने र अन्य देशको समाजवादबारे पनि अध्ययन गर्नुपर्ने बताए । बौद्धिक र शारीरिक श्रमलाई जीवन्त बनाइराख्न विभिन्न अध्ययन र व्यायाममा जोड दिनुपर्ने बताउँदै उनले ऋणमा चलेको देशको स्थायित्व नहुने र देशलाई

परनिर्भरतातर्फ धकेल्ने लाने बताए ।

जनप्रतिनिधि वा सांसद बन्नु सुविधा उपभोगको लागि नभई जनताको निःस्वार्थपूर्वक सेवा गर्नको लागि हो भन्दै अध्यक्ष बिजुक्छेले नेमकिपाले सांसदहरुलाई पेन्सनको सुविधा दिने विषयको विरोध गर्दै आएको उनले बताए । सामान्य नागरिकहरुको भन्दा कर्मचारीहरुको कर्तव्य बढी हुने बताउँदै उनले कर्मचारीहरु संघर्ष गर्न र आफ्नो कर्तव्यबाट विमुख हुन नहुने धारणा राखे । कर्मचारीहरुमा देशभक्तिको भावना हुनुपर्ने बताउँदै अध्यक्ष बिजुक्छेले भक्तपुर नगरपालिकाका कर्मचारीहरु अरु भन्दा पृथक भई इमानदारीपूर्वक काम गर्नुपर्ने सुझाव दिए ।

युवाहरु घरखेत बेचेर विदेश जानुभन्दा देशमै लगानी गरेर रोजगारी सिर्जना गर्नतर्फ जोड दिनुपर्ने बताउँदै उनले शिक्षक

आन्दोलनले देशलाई शैक्षिक रुपमा पछाडि धकेल्ने बताए । भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले ‘नेपालका कम्युनिष्ट नाम गरेका शासक पार्टीहरुले सिद्धान्त र उद्देश्यहरु काम गरेका छैनन्, सत्तामा जानको लागि सिद्धान्तहीन गठबन्धन गर्छन्’ भने । पुँजीवादी व्यवस्थामा मजदुरहरुको जीवनको कुनै मूल्य नहुने बताउँदै उनले समाजवादी गणतन्त्रमा मात्र कामदार जनताले सुख पाउने धारणा राखे ।

भक्तपुर नगरपालिकाले स्वयंसेवा गर्ने भावनाले प्रत्येक महिनाको १ र १५ गते नगरका विभिन्न ठाउँमा सरसफाई कार्यक्रमको आयोजना गर्दै आएको बताउँदै उनले देशको राजनीति, संगठन र सेवाबारे कर्मचारीहरुले अध्ययनमा जोड दिनुपर्ने बताए । भक्तपुर नगरपालिकाका उपप्रमुख रजनी जोशीले समाजवादी गणतन्त्र कामदार जनताको लागि उपयुक्त व्यवस्था भएको बताउँदै भक्तपुर नपाले समाजवादका आधारहरु तयार गर्ने किसिमले काम गर्दै आएको जानकारी दिइन् । नेपाल नगरपालिका कर्मचारी एशोसियसन भक्तपुर नगरपालिका समितिका अध्यक्ष गौतमप्रसाद लासिवाले अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवसलाई नारामा मात्र सीमित पार्न नहुने, प्रगतिशील हंगले मनाउनुपर्छ भन्दै कामदार वर्गको योगदान र भूमिकाबारे चिन्तन मनन गर्नुपर्ने बताए ।

कार्यक्रममा नेपाल क्रान्तिकारी मजदुर संघका अध्यक्ष उपेन्द्र सुवाल, भक्तपुर नपाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराईले मई दिवसको सान्दर्भिकताबारे प्रष्ट पारे भने समितिका सहसचिव विकास प्रजापति र सदस्य रामकृष्ण प्रजापति, मजदुर सुन्दर व्यान्जु र कृष्णराम ह्यंगोजुले पनि बोलेएको थियो ।

भ्याटिकन सिटीका पोपले के-कस्ता सुविधा पाउँछन् ?

एजेन्सी । भ्याटिकन सिटीमा रहेको पोपको आधिकारिक निवास अपोस्टोलिक दरबार हो । यसलाई पापल दरबार पनि भनिन्छ । सेन्ट पिटर्स बासिलिकाको उत्तरपूर्वमा अवस्थित यो विशाल परिसरमा १७ लाख वर्ग फिटमा फैलिएको १,००० भन्दा बढी कोठाहरु छन् । यस दरबारको निर्माण १५८९ मा पोप सिक्सटस पाँचौको शासनकालमा सुरु भएको थियो र उनका उत्तराधिकारीहरुले यसलाई पूरा गरेका थिए । यो एक शताब्दीभन्दा बढी समयसम्म क्याथोलिक चर्चका प्रमुखको परम्परागत निवास थियो ।

पोपको अपार्टमेन्ट अपोस्टोलिक दरबारको तेस्रो (माथिल्लो) तल्लामा अवस्थित छ । पूर्व पोप बसोबास गर्ने अपार्टमेन्ट लगभग ३००० वर्ग मिटरको छ । पोपको निवासमा एउटा चैपल, धेरै कार्यालयहरु, पोपको शयनकक्ष, भोजन कक्ष, एउटा भान्सा र सचिवहरु र घरेलु कर्मचारीहरुका लागि थप कोठाहरु छन् । १९०३ मा, सेन्ट पियस दशौं त्यहाँ बस्ने पहिलो पोप बने । सन् १९६४ मा पोप पल छैठौंले अपार्टमेन्टलाई पूर्ण रूपमा पुनर्निर्माण गरेका थिए । त्यसपछिका हरेक पोपको कार्यकालमा यसमा धेरै संशोधनहरु गरिएका थिए ।

अपोस्टोलिक दरबार प्रशासनिक केन्द्र पनि हो

पोपको निवास हुनुको साथै, अपोस्टोलिक दरबार भ्याटिकन सिटीको प्रशासनिक केन्द्रको रूपमा पनि काम गर्दछ । यसमा क्याथोलिक चर्चका विभिन्न कार्यालयहरु, निजी र सार्वजनिक चैपलहरु, भ्याटिकन संग्रहालयहरु र भ्याटिकन पुस्तकालयहरु छन् । जसमा प्रसिद्ध सिस्टिन चैपल पनि समावेश छ जहाँ

माइकलएन्जेलोको उत्कृष्ट कृति रहेको छ । धेरै हिसाबले यो ह्वाइट हाउस जस्तै काम गर्छ ।

निवास मात्र होइन, शासनको केन्द्र पनि ।

मार्च २०१३ मा कार्डिनल जर्ज मारियो बर्गोग्लियो पोप फ्रान्सिस बनेपछि, उनले पोपको अपार्टमेन्टमा बस्न अस्वीकार गरेर भ्याटिकनलाई चर्कित पारे । वरु उनले डोमस सान्क्टे मार्थे (सेन्ट मार्थाको घर) मा बस्न रोजे । यो भ्याटिकनको त्यो गेस्टहाउस हो जहाँ कार्डिनलहरु सम्मेलनको समयमा बस्छन् । पोप फ्रान्सिसको यो निर्णयले एक शताब्दीभन्दा पुरानो परम्परा तोड्यो । तर बर्गोग्लियोको विगतसँग परिचितहरुका लागि यो पूर्ण रूपमा आश्चर्यजनक थिएन । ब्यूनस आयर्सेका आर्कबिशपको रूपमा उनले पनि त्यस्तै गरी भव्य विशपको दरबारमा बस्न अस्वीकार गरे । त्यसपछि उनी सामान्य बस्ने ठाउँ रुचाउँथे र प्रायः आफ्नै खाना पकाउन्थे ।

पोप फ्रान्सिस सेन्ट मार्थाको घरमा बस्छन्

सेन्ट मार्थाको घर अपोस्टोलिक दरबारको भव्यताभन्दा एकदमै फरक छ । सेन्ट मार्था हाउस एउटा पाँच तल्ले भवन हो जुन १९९६ मा जोन पल द्वितीयको पोपत्वकालमा गरिबहरुको लागि एक प्राचीन धर्मशालाको स्थलमा निर्माण गरिएको थियो । यो पोपको निवास भन्दा साधारण होटल जस्तो देखिन्छ । भ्याटिकन सिटीको सेन्ट पिटर बासिलिकाको छेउमा अवस्थित, यो मुख्यतया पादरीहरुको लागि अतिथि गृहको रूपमा काम गर्दछ । यो साधारण कोठाहरु भएको साधारण भवन हो ।

पहिलेका पोपहरु धेरै साधारण

निवासहरुमा बस्थे

पोप फ्रान्सिस सुरुमा कोठा नम्बर २०७ मा बसे, जुन उनलाई अन्य कार्डिनलहरूसँगै छुट्याइएको थियो । पछि उनी सुइट २०१ मा सरे, जुन लगभग ५३८ वर्ग फिट ठाउँ भएको अलि ठूलो आवास थियो । जसमा पोप एउटै सुइटमा बस्थे । उनको सुइटमा एउटा शयनकक्ष, एउटा सानो बैठक कोठा र प्रार्थना गर्ने ठाउँ छ । सुइटमा केही कुर्सीहरु, एउटा सोफा, एउटा डेस्क, एउटा किताब राख्ने केश र एउटा क्रूस छ । शयनकक्षमा गाढा काठको ओछ्यान, वार्डरोब र रातको टेबल पनि छ । पोप फ्रान्सिसको कोठामा आधारभूत आवश्यकताहरु राखिएको थियो ।

पोपले कति कर्मचारी पाउँछन् ?

पोपको सामान्यतया एक निजी सचिव हुन्छ, जसले उनको व्यक्तिगत र आधिकारिक तालिका सम्हाल्छ । पोपको निवासमा धेरै घरायसी सहयोगी, भान्से र सुरक्षा अधिकारीहरु पनि छन् । यद्यपि, पोपको सुरक्षाको जिम्मेवारी भ्याटिकन गार्ड (स्विस गार्ड) मा रहेको छ । तिनीहरु उनको सुरक्षाको लागि २४X७ तैनाथ रहन्छन् । यद्यपि, पोप फ्रान्सिसले आफ्नो लागि सेवकहरुको संख्या पहिलेको भन्दा धेरै कम राखे । उनको शयनकक्ष बाहिर पनि, दिन र रातको पालीमा केवल दुई जना भ्याटिकन गार्डहरु तैनाथ थिए ।

अन्य के के सुविधाहरु उपलब्ध छन्

भ्याटिकन सिटीमा पोपको निजी बगैँचा, पुस्तकालय, कला ग्यालरी, हेलिकप्टर प्याड र आफ्नै निजी चैपल छ । भ्याटिकन बैंक र फार्मेसी जस्ता सुविधाहरु पनि भ्याटिकन सिटीका मानिसहरुका लागि मात्र उपलब्ध छन् । यद्यपि पोप फ्रान्सिस धेरै सरल थिए । उनले महँगा कारको सट्टा साधारण फियाट वा फोर्ड कार प्रयोग गरे । उनी ठूला भोज र शाही खानाबाट टाढा बस्थे । पोप फ्रान्सिसले पुजारी र अधिकारीहरूसँग भोजन कक्षमा खाना खान्थे ।

अब कार्डिनलहरु उनको उत्तराधिकारी छनौट गर्न सेन्ट मार्थाको घर वा कासा सान्ता माटामा भेला हुँदैछन् । अर्को पोपले आफ्नो पूर्ववर्तीको वाटो पछ्याउँछन् वा अपोस्टोलिक दरबारको भव्य परम्परामा फर्कन्छन्, त्यो हेर्न बाँकी छ । तर फ्रान्सिसको विनम्र जीवनशैलीले सेन्ट पिटरको कुर्सीमा बस्ने अर्थलाई सधैंको लागि परिवर्तन गरिदिएको छ ।

उत्तर कोरियाद्वारा ५००० टनको युद्धपोत लन्च, संसारले यसको शक्ति देखेछ-किम

एजेन्सी । उत्तर कोरियाले शानिबार फोर् एक पटक सम्पूर्ण विश्वलाई चर्कित पारेको छ । यसले सम्पूर्ण विश्वलाई आफ्नो सैन्य शक्तिको नयाँ र शक्तिशाली प्रदर्शन गरेको देखाएको छ । उत्तर कोरियाली नेता किम जोङ उनले एक अत्याधुनिक बहुउद्देश्यीय विनाशक युद्धपोत प्रक्षेपण गरेका छन् । उक्त समारोहमा किम जोङ उनले आफ्नो देशको बढ्दो सैन्य क्षमता प्रदर्शन मात्र गरेनन्, अमेरिका र उसका सहयोगीहरुलाई कडा चेतावनी पनि दिएका छन् । उनले स्पष्ट शब्दमा भने कि यदि पश्चिमी शक्तिहरुले सैन्य दवावको रणनीति जारी राखे भने उत्तर कोरिया पनि आफ्नो प्रतिरोध क्षमतालाई अझ बलियो बनाउन बाध्य हुनेछ ।

देशको सरकारी समाचार एजेन्सी केसीएनएका अनुसार, नवनिर्मित युद्धपोतको तौल लगभग ५,००० टन छ र यो “सबैभन्दा शक्तिशाली हतियार” ले सुसज्जित छ । यो विनाशकारी युद्धपोत पूर्ण रूपमा उत्तर कोरियाको आफ्नै प्रविधि र क्षमता प्रयोग गरेर निर्माण गरिएको हो र सत्तारूढ वर्कस पार्टीका सचिव जो चुन योङले यो लगभग ४०० दिनमा सम्पन्न भएको बताए ।

उत्तर कोरियाले यसलाई नौसेनामा समावेश गर्नेछ

प्रक्षेपण समारोहमा आफ्नो भाषणमा किम जोङ उनले युद्धपोतलाई उत्तर कोरियाली नौसेनाका लागि महत्त्वपूर्ण कोसेढुङ्गाको रूपमा स्थापित हुने उल्लेख गरे । उनले घोषणा गरे कि यो नयाँ विनाशकारी युद्धपोत चाँडै नै नौसेनामा समावेश गरिनेछ र अर्को वर्षको सुरुमा सेवा सुरु गर्नेछ । किमले जोड दिए कि यो युद्धपोतले उत्तर कोरियाको समुद्री सिमानाको रक्षा मात्र गर्दैन, टाढाको समुद्रमा आफ्नो शक्ति प्रदर्शन गर्न पनि सक्षम बनाउनेछ ।

किम जोङ उनको आक्रामक भनाइ

रिपोर्टमा जनाइए अनुसार यो नयाँ युद्धपोतलाई “चो ह्योन-क्लास” को रूपमा वर्णन गरिएको छ । जापान विरोधी क्रान्तिकारी योद्धा चो ह्योनको सम्मानमा यसको नामकरण गरिएको हो । यो नामकरणले उत्तर कोरियाको राष्ट्रवादी विचारधारा र इतिहासप्रतिको सम्मानलाई भल्काउँछ । उत्तर कोरियाको यो नयाँ विनाशकारी युद्धपोत समुद्रमा यस्तो समयमा देखिएको छ जब प्रायद्वीपमा उल्लेखनीय रूपमा तनाव बढेको छ ।

उत्तर कोरियाको आणविक हतियार कार्यक्रम र यसको क्षेप्यास्त्र परीक्षणको बारेमा अन्तर्राष्ट्रिय समुदाय चिन्तित छ । यो नयाँ युद्धपोतको समावेशले यस क्षेत्रमा शक्ति सन्तुलनलाई अझ बिगार्न सक्छ । यसले अमेरिका र उसका सहयोगीहरुका लागि नयाँ चुनौतीहरु सिर्जना गर्न सक्छ । किम जोङ उनको आक्रामक बयान र उत्तर कोरियाको बढ्दो सैन्य क्षमता पक्कै पनि पश्चिमी देशहरुको लागि गम्भीर चिन्ताको विषय हो र यसमा उनीहरुको प्रतिक्रिया सबैले हेरिरहेका हुनेछन् ।

हुआजियाड ग्रान्ड क्यान्यन पुल: आइफेल टावरभन्दा अग्लो दुई माइल लामो पुल !

एजेन्सी । चीन हुआजियाड ग्रान्ड क्यान्यन ब्रिज: चीनले धेरै ठूलो पुल निर्माण गर्ने भएको छ। यो पुल जुनमा खुलेछ। यसको नाम हुआजियाड ग्रान्ड क्यान्यन ब्रिज हो। यो गहिरो उपत्यकामाथि बनेको छ र दुई माइल लामो छ। यो पुल निर्माणमा लगभग २२०० करोड रुपैयाँ खर्च भएको थियो। यसले मानिसहरुको यात्रा धेरै सजिलो बनाउनेछ। पहिले उपत्यका पार गर्न एक घण्टा लाग्थ्यो, अहिले एक मिनेट मात्र लाग्छ।

यो पुल आइफेल टावरभन्दा २०० मिटर अग्लो छ र यसको तौल तीनवटा आइफेल टावर बराबर छ। यो इन्जिनियरिङको चमत्कार हो।

चिनियाँ नेता फ्हाङ शेङलिनले यो पुलले चीनको इन्जिनियरिङ कौशल देखाउने बताए। यसले गुडभोउलाई एक प्रमुख पर्यटकीय स्थल बनाउनेछ। उनले यसलाई ‘पृथ्वीमा भएका दरारहरु’ पार गर्ने एउटा उत्कृष्ट परियोजनाको रूपमा वर्णन गरे।

यो पुल २०५० फिट उचाइमा रहेको विश्वको सबैभन्दा अग्लो पुल हुनेछ। हालै यसको एउटा भिडियो पनि बाहिर आएको छ। यसमा मानिसहरु यसमा काम गरिरहेको देखिन्छ।

सबैभन्दा विशेष कुरा के छ भने यसको स्टील संरचनाको तौल लगभग २२,००० टन छ, जुन तीनवटा आइफल टावर बराबर छ। अनि यो दुई महिनामा थपियो।

पुलका प्रमुख इन्जिनियर ली फ्हाओले यो पुलको निर्माण देखेर आफू धेरै खुसी र गर्व महसुस गरेको बताए। चीनको यो नयाँ पुलले गाउँहरू जोड्न मद्दत गर्नेछ। यसका साथै, यो एक ठूलो पर्यटकीय आकर्षण पनि बन्नेछ।

रिपोर्टका अनुसार यहाँ बस्ने ठाउँ, सिसाको बाटो र विश्वको सबैभन्दा अग्लो बन्जी जम्प पनि निर्माण गरिनेछ। यो पुल यसकारण पनि विशेष छ किनकि यो उपत्यका माथि पूर्ण रूपमा हावामा फुण्डिएको छ।

चीनको यस क्षेत्रमा विश्वका १०० अग्ला पुलहरूमध्ये लगभग आधा पुलहरू छन्। यी पुलहरूले गाउँहरू जोड्न धेरै मद्दत गर्छन्। सन् २०१६ मा, चीनले बेइपान्जियाडमा १८५४ फिट अग्लो सबैभन्दा अग्लो पुल बनायो।

थिगि**टाइम्स** साप्ताहिक

– छिमेकी तथा आफना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

- प्रेमचन्द

सम्पादकीय

शिक्षक आन्दोलन अन्त्यको पहल गरौस् !

संसद्को हिउँदे अधिवेशन अन्त्य भएसँगै विद्यालय शिक्षा ऐनको माग गर्दै शिक्षकहरू काठमाडौँमा केन्द्रीत अनिश्चितकालीन’ आन्दोलन सुरु गरेका थिए । शिक्षक महासंघका अनुसार ऐन नबनेसम्म काठमाडौँ केन्द्रित आन्दोलन अन्त्य हुनेछैन । प्रतिनिधि सभाको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समितिमा हाल विद्यालय शिक्षा विधेयक विचाराधीन छ । समितिले उपसमिति बनाएर यस विधेयकमा काम गरिरहेको दाबी समितिले गरेको छ ।

पक्कै पनि विद्यालय शिक्षा ऐन संघ सरकारको प्राथमिकतामा पर्नुपर्थ्यो । शिक्षकहरूको राजनीतिक पहुँच र संगठन शक्ति बलियो नभएको भए सरकारले जसोतसो ऐन पनि बनाइसकथ्यो होला । संसद्वा प्रस्तुत विधेयक अलमल्याउन शिक्षक महासंघ पनि जिम्मेवार छ ।

नयाँ शैक्षिक सत्र सुरु हुने बेलामा शिक्षकहरू काठमाडौँ बसिरहनु उचित पक्कै हुँदैन । किनकी हजारौँ निम्न आय भएका अभिभावकहरूको आफ्नो छोराछोरीको शिक्षा ग्रहण गर्ने थलोको रूपमा सरकारी अर्थात् सामुदायिक विद्यालय मात्र छ । अझ पछिल्लो समय सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गरेका विद्यार्थीहरूका लागि सरकारबाट आकर्षक सेवा सुविधा पाउने र प्राविधिक लगायत राम्रा उच्च अध्ययनमा समेत सामुययिक विद्यालयका छात्रछात्राले प्राथमिकता पाउन थालेपछि हुनेखाने वर्गका छोराछोरीको प्राथमिकतामा पनि सामुदायिक विद्यालय पर्न थालेको छ ।

यसरी सरकारी विद्यालय प्रति अभिभावक र विद्यार्थीहरूको आकर्षणकै कारण पनि नीजि विद्यालयहरूको विद्यार्थी संख्यामा ह्रास हुँदै गएको वर्तमान समयमा सामुदायिक विद्यालयलाई धरासायी बनाउने मेसोको रूपमा पनि वर्तमान शिक्षक आन्दोलनलाई जाडेर हेर्न थालिएको छ । किनकी शिक्षकहरु नयाँ भर्नाको अवसर अर्थात शैक्षिक सत्रको शुरुआतमै विद्यालय बन्द गरेर सडक सर्घष रोज्नु जिम्मेवार नागरिकको दायित्व होइन् । किनकी लोकतन्त्रमा हरेकले हरेकको मौलिक हक अधिकारको सम्मान गर्नु आवश्यक छ । कसैको राज्यबाट प्राप्त मौलिक हक अधिकारलाई कुण्ठित गरी आफ्नो हक अधिकार सुनिश्चित गर्न आन्दोलन गर्नु मानवीय दायित्व होइन ।

देशको बर्तमान परिस्थितिमा हरेका आम नागरिक जसमा शिक्षक, कर्मचारी, मजदूर, प्राविधिक जनशक्ति, मेडिकल क्षेत्रका व्यक्तित्वहरूसमेत कुनै न कुनै रूपमा सरकारको काम कारवाही र देशको बर्तमान अवस्थाबाट असन्तुष्टी रहनुका साथै राज्यबाट पीडित बनाइएका छन् ।

तसर्थ शिक्षकको सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण दायित्व विद्यार्थीहरूको पठनपाठन नै हो । पढाइ नै नहुने हो भने विद्यालयकै पो के अर्थ भयो र रु अनि विद्यालय नभएपछि शिक्षकहरू पनि चाहिएनन् । नेपाली समाजलाई यस्तै शून्य अवस्थामा पुर्‍याउने चाहना सरकार र शिक्षकहरूको त होइन होला नि ?

यसैबीच शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले आन्दोलनरत शिक्षकहरूलाई वार्तामा बोलाएको छ । शिक्षकहरूले पनि आन्दोलन स्थगित गरेर वार्ता गर्न जानु उचित हुनेछ । एकातिर, लोकतान्त्रिक गणतन्त्रविरुद्ध भएको अराजक आन्दोलनले वातावरण अशान्त भएको छ । हुनत, शिक्षकहरूको जुलुस शान्त र संयमित भएको भन्दै काठमाडौँका नगरपिताले सराहनासमेत गरेका छन् । तैपनि यस्तो अवस्थामा शिक्षकहरूले राजधानी केन्द्रीत आन्दोलन गर्दा अराजकताको आगोमा घिउ थपिन सक्छ ।

यसैले तत्काल सरकारी पक्षले शिक्षकहरूको चासो सम्बोधन गर्न पहल गरिहाल्नुपर्छ । शिक्षक महासंघले पनि अहिल्यै ऐन चाहियो भन्ने जिद्दी छाडेर सरकारसँग वार्ता गर्नुपर्छ । यसका लागि शिक्षकहरूको माग सम्बोधन हुने र सरकारले पनि हारेको ठान्न नपर्नेगरी विकल्प खोजिनु उचित हुनेछ ।

शिक्षा र राजनीति एक आपसमा परिपुरक हुनु हुँदैन

● *अप्सरा गौतम*

शिक्षा र राजनीतिलाई एउटै विषयमा उल्लेख गर्नु हुँदैन । शिक्षा र राजनीतिक एक रथका दुई पांग्राका रूपमा मान्न पनि सकिदैन । दुवैमा आकाश पातालको फरक छ । भट्ट हेर्दा विद्यालय स्तरदेखि उच्च शिक्षासम्म राजनीतिक प्रभाव व्याप्त देखिन्छ । त्यसैले अब शिक्षा र राजनीति एक आपसका परिपुरक हुन् भन्ने भाष्य नै सुधानुपनै देखिएको छ । शिक्षाले मानिसको अन्तरज्ञान उजागर गर्ने र मानिसलाई प्रशस्त उज्यालो मार्ग निर्देशन गर्छ । जसको परिणामस्वरूप कुनैपनि देश र समाजमा परिवर्तन आउन सक्छ । राजनीतिमा पनि अमूल्य र गतिशील परिवर्तन आउनसक्छ । शिक्षाले व्यक्ति र समाजसँग अन्तरसम्बन्ध हुन्छ भने समाजद्वारा नै राजनीति सञ्चालन हुने गर्छ ।

त्यसैले, असल राजनीति र राजनीतिज्ञको लागि शिक्षाको ठूलो महत्व छ । शिक्षा र राजनीति एउटै सिक्काका दुई पाटा हुन् तर शिक्षाविनाको राजनीति अर्थहीन हुन्छ किनभने विकसित राजनीतिमा बौद्धिक समाजको आवश्यकता पर्दछ । बौद्धिक समाज शिक्षाविना कल्पना गर्न सकिदैन ।

राजनीतिक हस्तक्षेपका कारण शैक्षिक गतिविधि निस्वार्थ रूपमा सञ्चालन हुन नपाएको कतिपय विद्यालयहरूको गुनासो छ । शिक्षालाई राजनीतिमा मिसावटा गर्नु नै गलत छ । शिक्षा त ज्ञानको ज्योति हो । शिक्षाले व्यक्ति र समाजलाई अर्ध्याँरोबाट उज्यालोतर्फ लैजाने क्षमता बोकेको हुन्छ ।

राजनीति त्यो हो जुन देश र समाजलाई राज्यको नीतिभित्र रहेर परिवर्तन गराउनु पर्छ । राजनीतिको मूल उद्देश्य भनेको जनता, समाज र देशलाई आर्थिक साथै सामाजिक उन्नति, प्रगतितर्फ लैजानु हो । तर अहिले दलीय राजनीति शिक्षण संस्थाहरूमा बढ्दै गइरहेको छ । राजनीति गर्नेहरूले आफू नेतृत्वमा पुग्न शिक्षण संस्थालाई बढी प्रयोग गरेको पाइन्छ । आजभोलि राजनीति भन्ने वित्तिकै शिक्षण संस्था पनि परिचित हुन थालेको छ । अहिलेको अवस्था हेर्ने हो भने गुणस्तरीय शिक्षा हासिल भन्ने भाष्य सिर्जना भएको छ । यो सरासर गलत हो । सरकारी र नीजि छुट्याउने बहानामा सरकारी विद्यालयलाई कमजोर देखाउन थालियो । सरकारी विद्यालय भनेको राजनीति गर्ने ठाउँ भन्ने भाष्य सुजना गर्ने शिक्षित वर्ग नै देखिएको छ ।

पछिल्लो समय शिक्षक शिक्षकामाथि कालोमोसो दल्ने, कुटपिट गर्ने जस्ता अपराधिक घटनाहरू भइरहेका छन् । जुन विद्यार्थी राजनीतिको विकृतिको परकाष्ठ समेत बनेको छ देशको प्रत्येक क्षेत्रमा राजनीतिको प्रत्यक्ष प्रभाव एकैकाले राजनीतिकर्मीलाई एक कुशल, सभ्य जिम्मेवार तथा असल भन्दा पनि असल नागरिक बन्नेतर्फ प्रेरित गर्नेखालको शिक्षा आजको आवश्यकता हो ।

समयको माग अनुसार शिक्षाको विकास र विस्तार गर्न राजनीति केन्द्रित हुनुपर्ने हो । नेपालको सन्दर्भमा राजनीति भनेको हड्ताल, नाराबाजी, जुलुस, बन्द र अनसन जस्ता नकारात्मक कुरा मात्र हो भन्ने पाइन्छ । राजनीतिलाई एक फोहोरी खेलका रूपमा हेर्ने गरेको पाइन्छ, यो गलत हो । राजनीति भनेको त आफैँमा एक विज्ञान हो । हामीले राजनीतिलाई राम्रोसँग अध्ययन-अनुसन्धान

गर्‍यो भने यसको महत्व बुझ्नेछौं । साच्चै भन्ने हो भने राजनीतिमा ऐतिहासिक कालदेखि नै शिक्षाको ठूलो भूमिका रहिआएको छ ।

जबदेखि राणाशासन काल थियो त्यतिबेला नेपालको साक्षरता दर २५ प्रतिशत मात्र थियो । विभिन्न कालखण्डदेखि अहिलेसम्मको शिक्षा क्षेत्रमा भएको विकासका कारणले नेपालको साक्षरता दर ७६.३ प्रतिशत पुगेको छ । विस्तारै शिक्षा क्षेत्रमा आएको सुधारका कारण देशको राजनीतिको व्यवस्थामा पनि परिवर्तन आइरहेको छ । पञ्चायती व्यवस्थाको अन्त्य, बहुदलीय व्यवस्था, गणतन्त्र व्यवस्थासम्मको अवस्था शिक्षाको विकासका कारण भएको हो । राजनीतिमा भएको परिवर्तनले शिक्षामा पनि परिवर्तन ल्याएको हो । तर हाम्रो देशमा राजनीति गर्ने राजनीतिज्ञ व्यक्तित्वहरू भने शिक्षित कम छन् ।

अब विकास गर्नका लागि राजनीतिक मुल्य मान्यतामा परिवर्तन ल्याउन युवा वर्गले राजनीतिमा प्रवेश गर्नुपर्छ । साथै मानिसहरूलाई राजनीतिको नकारात्मक पक्ष मात्र होइन सकारात्मक पक्ष पनि देखाउनु र बुझाउनुपर्छ । विद्यार्थीले कस्तो गुणस्तरको अपेक्षा गर्ने आजको समस्या हो । शिक्षण संस्थाहरूमा अनुशासित विद्यार्थी, लगनशील शिक्षक र सचेत अभिभावकको खाँचो पर्छ । व्यवहारिक र नियमित आचारसंहिताको व्यवस्था कार्यान्वयन गरिनुपर्छ । राजनीतिकर्मीहरूले आफ्नो अधिकार र कर्तव्यको अज्ञानताका कारणले शिक्षामा राजनीति गरेको हो भने उनीहरूको भूमिका के हुनु पर्ला भन्नेबारे सोच्नु जरुरी छ । जहाँबाट शिक्षामा राजनीतिक हस्तक्षेप गर्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साही गर्न आवश्यक छ । शिक्षामा राजनीति गरेर

प्रजातन्त्र ल्यायो । यो ऐतिहासिक परिवर्तनसँगै सञ्चार क्षेत्रमा नयाँ आयाम सुरु भयो । शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात जस्तै सञ्चारमा पनि लगानीका ढोकाहरू खुले । यसले गर्दा पञ्चायत कालमा दबिइरहेको छाप पत्रकारिताले नयाँ जीवन पायो । छाप पत्रकारिताले प्रजातान्त्रिक चेतना फैलाउने र नागरिकलाई सशक्त बनाउने काममा ठूलो योगदान पुर्‍यायो ।

त्यसबेला सरकारी सञ्चार माध्यमहरू सरकारको भजन-कीर्तनमै व्यस्त भएकाले जनता विश्वास गर्न सक्ने विकल्पका रूपमा साप्ताहिक, पाक्षिक र मासिक पत्रपत्रिकाहरू नै उभिएका थिए । ती पत्रपत्रिकाहरूको मुख्य मिसन प्रजातन्त्र प्राप्ति थियो ।

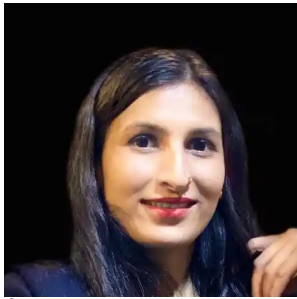
जनआन्दोलन सफल भएपछि पनि केही वर्षसम्म छाप पत्रकारिता उत्साहजनक रूपमा फस्टायो । नयाँ पुस्ताले पत्रकारितालाई एउटा मिशनको रूपमा लिइरहेका थिए । तर समयसँगै राजनीतिक अस्थिरता, आर्थिक संकट, प्रविधिको तीव्र विकास र पाठकको रुचिमा आएको परिवर्तनका कारण छाप पत्रकारिता अहिले गम्भीर चुनौतीको सामना गरिरहेको छ ।

नेपालमा छाप पत्रकारिताको उदय र विकास नेपालमा छाप पत्रकारिताको इतिहास खासै पुरानो छैन । राणा शासनको कठोर नियन्त्रणमा सञ्चारमाध्यमको विकास रोकिएको थियो । २००७ सालको प्रजातन्त्र स्थापनापछि केही स्वतन्त्र पत्रपत्रिकाहरूको प्रकाशन सुरु भयो, तर वास्तविक विकास भने २०४६ सालपछिको प्रजातान्त्रिक परिवर्तनपछि मात्र देख्न पाइन्छ ।

राणा शासनकाल: राणा शासनका बेला सञ्चारका साधनहरू प्रायः निषेधित थिए । केही विदेशी अखबार र दस्तावेजहरू सीमित व्यक्तिहरूसम्म मात्रै पुग्थे । नेपाली भाषामा प्रकाशित हुने पत्रपत्रिका अत्यन्तै थोरै थिए। पहिलो नेपाली पत्रिका 'गोरखापत्र' १९५८ साल वैशाख २४ गते सरकारी मुखपत्रका रूपमा प्रकाशनमा आएको थियो । यो सरकारले आफ्ना सन्देश सम्प्रेषण गर्ने माध्यमको रूपमा प्रयोग गर्थ्यो, स्वतन्त्र पत्रकारिताको रूप भने थिएन ।

पञ्चायत काल: २०१७ सालमा राजा महेन्द्रले पञ्चायती व्यवस्था लागू गरेपछि सञ्चारमाध्यम पुनः सरकारले नियन्त्रणमा राख्यो । सञ्चारले राजतन्त्रको पक्षमा मात्र प्रचार गर्न पाउने अवस्था बनाइयो । तर, यसबीचमा पनि साप्ताहिक पत्रपत्रिकाहरूको भूमिगत वा अर्धस्वतन्त्र प्रयास चलि रह्यो । केही पत्रिकाहरूले सीमित शब्द र संकेतमार्फत शासनप्रति असन्तोष प्रकट गर्ने कोसिस गरे ।

२०४६ सालपछि: जन आन्दोलनको सफलतापछि मुलुकमा प्रजातन्त्र स्थापना भयो । बहुदलीय व्यवस्थाले व्यक्तिको अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको ग्यारेन्टी गर्‍यो । सञ्चारमा पनि स्वतन्त्रता आयो । त्यसपछि नेपाली पत्रकारिताको सुनौलो युग सुरु भयो । नयाँ साप्ताहिक र दैनिक पत्रिकाहरू क्रमशः बजारमा आउन थाले । 'कान्तिपुर', 'अन्नपूर्ण पोस्ट', 'नागरिक', 'नया पत्रिका' जस्ता ठूला ब्रोडसिट पत्रिकाहरूले नेपाली मिडिया बजारमा नयाँ आयाम थपे ।

शैक्षिक वातावरणलाई तहसनहस बनाउने जोसुकैलाई अनुशासनको दायरामा ल्याउने तथा सार्वजनिक वहिस्कारसमेत गर्ने नीति अवलम्बन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

‘समुद्र नेपाल र सुखी नेपाली’को सपना साकार पार्न दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न साधनस्रोत सम्पन्न व्यवस्थित शिक्षा हुनुपर्छ । राजनीतिले शिक्षा नीति बनाउने र देशलाई विश्वसामु एक नमूना राष्ट्र बनाउन राजनीतिकर्मीको अहम भूमिका रहन्छ । राजनीतिमा आउने विकृति र विसंगतिलाई न्यूनिकरण गर्नका लागि समेत शिक्षाको अहम् योगदान रहन्छ । शिक्षण संस्थामा आवद्ध शिक्षकदेखि उच्च पदाधिकारीहरूले विद्यार्थीको पठनपाठनलाई केन्द्रमा राखेर नीति, नियम, योजना निर्माण र कार्यान्वयन गरिनु अति आवश्यक छ । सबैको कार्य दक्षताको मूल्याङ्कन गर्दा विद्यार्थीले हासिल गरेको उपलब्धिस्तरलाई प्रतिस्पर्धी श्रम बजारमा खपतको आधारमा प्रतिस्पर्धा गर्नु पर्छ । अब शिक्षाको नाममा आतङ्क फैलाएर शिक्षामा ह्रास आउने गतिविधिको अन्त्य जरुरी छ । परम्परागत प्रवृत्तिबाट माथि उठेर समस्याको निकास खोज्न जरुरी देखिन्छ । संविधान, मुलुकको क्षमता र बालबालिकालाई केन्द्रविन्दुमा राखेर शैक्षिक गतिविधिलाई संयमित र मर्यादित बनाउनु अहिलेको आवश्यकता हो ।

छाप पत्रकारिता: सम्भावना र रणनीति

● *रमेशकुमार बोहोरा*

समयले हरेक क्षेत्रमा परिवर्तन ल्याउँछ। प्रकृतिदेखि सामाजिक क्षेत्रमा समेत परिवर्तनले आफ्नो प्रभाव छोडेर गएको हामी देख्न सक्छौं । मानव जीवनमा शारीरिक विकाससँगै सीप, सोच, बौद्धिकता र व्यवहारमा समेत परिवर्तन आउँछ । अहिलेको समयमा मानव समुदाय प्रविधिमय बन्दै गएको छ । सबै विषयमा प्रविधिको बोलवाला बढिरहेको अवस्थामा कतिपय नयाँ कार्यक्षेत्रहरू फैलदै गएका छन् भने कतिपय पुराना प्रविधिमा आधारित कार्यहरू ओझेल पर्दै गएका छन् । अहिलेको युग प्रविधिमैत्री बन्ने र तदनुरूप चल्ने समय हो । नत्र समयको गतिले मानिसलाई पछि पार्छ ।नेपालमा पनि यो परिवर्तनको प्रभाव सञ्चार क्षेत्रमा गहिरो देखिएको छ । विशेषतः छाप पत्रकारिता, जसले कुनै समय राजनीतिक सचेतना र सामाजिक परिवर्तनका लागि महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको थियो, अहिले प्रविधि र डिजिटल माध्यमसँगको प्रतिस्पर्धामा संघर्षरत छ ।

२०४६ सालको जनआन्दोलनले

प्रजातन्त्र ल्यायो । यो ऐतिहासिक परिवर्तनसँगै सञ्चार क्षेत्रमा नयाँ आयाम सुरु भयो । शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात जस्तै सञ्चारमा पनि लगानीका ढोकाहरू खुले । यसले गर्दा पञ्चायत कालमा दबिइरहेको छाप पत्रकारिताले नयाँ जीवन पायो । छाप पत्रकारिताले प्रजातान्त्रिक चेतना फैलाउने र नागरिकलाई सशक्त बनाउने काममा ठूलो योगदान पुर्‍यायो ।

त्यसबेला सरकारी सञ्चार माध्यमहरू सरकारको भजन-कीर्तनमै व्यस्त भएकाले जनता विश्वास गर्न सक्ने विकल्पका रूपमा साप्ताहिक, पाक्षिक र मासिक पत्रपत्रिकाहरू नै उभिएका थिए । ती पत्रपत्रिकाहरूको मुख्य मिसन प्रजातन्त्र प्राप्ति थियो ।

जनआन्दोलन सफल भएपछि पनि केही वर्षसम्म छाप पत्रकारिता उत्साहजनक रूपमा फस्टायो । नयाँ पुस्ताले पत्रकारितालाई एउटा मिशनको रूपमा लिइरहेका थिए । तर समयसँगै राजनीतिक अस्थिरता, आर्थिक संकट, प्रविधिको तीव्र विकास र पाठकको रुचिमा आएको परिवर्तनका कारण छाप पत्रकारिता अहिले गम्भीर चुनौतीको सामना गरिरहेको छ ।

नेपालमा छाप पत्रकारिताको उदय र विकास नेपालमा छाप पत्रकारिताको इतिहास खासै पुरानो छैन । राणा शासनको कठोर नियन्त्रणमा सञ्चारमाध्यमको विकास रोकिएको थियो । २००७ सालको प्रजातन्त्र स्थापनापछि केही स्वतन्त्र पत्रपत्रिकाहरूको प्रकाशन सुरु भयो, तर वास्तविक विकास भने २०४६ सालपछिको प्रजातान्त्रिक परिवर्तनपछि मात्र देख्न पाइन्छ ।

राणा शासनकाल: राणा शासनका बेला सञ्चारका साधनहरू प्रायः निषेधित थिए । केही विदेशी अखबार र दस्तावेजहरू सीमित व्यक्तिहरूसम्म मात्रै पुग्थे । नेपाली भाषामा प्रकाशित हुने पत्रपत्रिका अत्यन्तै थोरै थिए। पहिलो नेपाली पत्रिका 'गोरखापत्र' १९५८ साल वैशाख २४ गते सरकारी मुखपत्रका रूपमा प्रकाशनमा आएको थियो । यो सरकारले आफ्ना सन्देश सम्प्रेषण गर्ने माध्यमको रूपमा प्रयोग गर्थ्यो, स्वतन्त्र पत्रकारिताको रूप भने थिएन ।

पञ्चायत काल: २०१७ सालमा राजा महेन्द्रले पञ्चायती व्यवस्था लागू गरेपछि सञ्चारमाध्यम पुनः सरकारले नियन्त्रणमा राख्यो । सञ्चारले राजतन्त्रको पक्षमा मात्र प्रचार गर्न पाउने अवस्था बनाइयो । तर, यसबीचमा पनि साप्ताहिक पत्रपत्रिकाहरूको भूमिगत वा अर्धस्वतन्त्र प्रयास चलि रह्यो । केही पत्रिकाहरूले सीमित शब्द र संकेतमार्फत शासनप्रति असन्तोष प्रकट गर्ने कोसिस गरे ।

२०४६ सालपछि: जन आन्दोलनको सफलतापछि मुलुकमा प्रजातन्त्र स्थापना भयो । बहुदलीय व्यवस्थाले व्यक्तिको अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको ग्यारेन्टी गर्‍यो । सञ्चारमा पनि स्वतन्त्रता आयो । त्यसपछि नेपाली पत्रकारिताको सुनौलो युग सुरु भयो । नयाँ साप्ताहिक र दैनिक पत्रिकाहरू क्रमशः बजारमा आउन थाले । 'कान्तिपुर', 'अन्नपूर्ण पोस्ट', 'नागरिक', 'नया पत्रिका' जस्ता ठूला ब्रोडसिट पत्रिकाहरूले नेपाली मिडिया बजारमा नयाँ आयाम थपे ।

हालनुहोस् । रातभार यस छोड्नुहोस् । बिहान यसलाई छानेर खाला
पेटमा पिउनुहोस् ।

शिक्षकका....

एकअर्कालाई दोषारोपण गर्नमा नेताहरू तल्लीन रहेको देखिएको छ ।

प्रमुख राजनीतिक दलहरूले उपयुक्त सहजीकरण नगरिदिँदा शिक्षक आन्दोलन थप गिजोर्लिदै गएको छ । शिक्षक महासंघको नेतृत्वमा शिक्षकहरू काठमाडौँको माइतीघरदेखि बानेश्वर सडक खण्डमा दिनहुँ शान्तिपूर्ण प्रदर्शन गर्दै आएका छन् । मुख्यगरी सरकारले २०८० असोज १४ गते प्रतिनिधिसभामा प्रस्तुत गरेको विद्यालय शिक्षा विधेयक छिटो पारित गर्नुपर्ने माग शिक्षकहरूको छ । आन्दोलन २६औँ दिनमा शिक्षक र प्रहरीबीच बानेश्वरमा निषेधाज्ञा तोड्ने क्रममा घम्साघम्सी हुँदा दर्जनौँ शिक्षक र एक पत्रकारसमेत घाइते हुन पुगेका छन् ।

आन्दोलनल ेक महिना बित्न लाग्दासम्म सरकार र शिक्षकबीच सिरियस वार्ता हुन सकेको छैन । बरु विपक्षीले सत्तालाई र सत्ताले विपक्षीलाई दोषारोपण गर्दा शिक्षक आन्दोलन थप गिजोलिन पुगेको छ । जसले शैक्षिक शत्रुको शुरूमै देशभरका सामुदायिक विद्यालयहरू ठप्प भएका छन् । तर, सत्तापक्ष र विपक्षीबीच आरोप प्रत्यारोपको शृंखला बढेर गएको छ । सत्तारुढ दलकै नेताले समेत समाधान नभई समस्याकेन्द्रित भएर शिक्षक आन्दोलनलाई थप पेचिलो बनाइदिएका हुन् ।

सरकार शिक्षकहरूको जायज माग सम्बोधन गर्ने गरी वार्ताको माहोल बनाइरहेको छैन । बरु आन्दोलन उत्कर्षमै पुगेका बेला शिक्षामन्त्री विद्या भट्टराईले राजीनामा दिइन् । शिक्षकको आन्दोलनलाई हेर्ने दृष्टिकोणमा आफ्नै दलबाट शिक्षामन्त्री भएकी भट्टराईसँग ट्युनिङ मिलाउन नसकेको आरोप प्रधानमन्त्रीलाई लागेको छ । विद्या हटेको एकदुई दिनमै शिक्षामन्त्रीमा रघुजी पन्त ल्याइए । उनले वार्ताको प्रक्रिया शुरू गरेका छन् । तर, विषयमा प्रवेश गरेर स्थितिलाई साँघुरो बनाउने प्रयास भएको छैन । आन्दोलनकारी शिक्षकले भने शिक्षा विधेयक नलिई नफर्किने भन्दै सरकारमाथि दबाव बढाइरहेका छन् ।

शिक्षा विधेयक संसदीय समितिमा दफावार छलफलका क्रममा छ । तर, सरकारको नीति कार्यक्रम, बजेटजस्ता विषयले शिक्षा विधेयक संसदबाट तत्काल पारित हुने स्थितिसमेत बनेको छैन । सभामुख देवराज घिमिरेले नै बजेट अधिवेशनमा शिक्षा विधेयक प्राथमिकतामा नपर्ने अभिव्यक्ति दिएका छन् । त्यसपछि शिक्षक थप भड्किएका थिए । शिक्षकका केही माग पूरा गर्न मन्त्रिपरिषद् बैठकले निर्णय मात्रै गर्न सक्छ । यसका लागि पैसाको समेत जरुरत पर्दैन । तर, सरकारले यी कुरालाई पनि सम्बोधन गर्न नचाहेको भन्दै आलोचना खेपेको छ ।

केपी ओली नेतृत्वको सरकारमा नेपाली कांग्रेस प्रमुख साभ्नेदार र सबैभन्दा ठूलो दल हो । तर, शिक्षक आन्दोलित हुन थालेदेखि नै कांग्रेसले पनि शिक्षकका जायज मागका सम्बन्धमा प्रभावकारी समन्वय र सहजीकरण गरेको छैन । शुरूमै सभापति शेरबाहदुर देउवाले शिक्षकका प्रतिनिधिसभासँग वार्ता गरे । तर, समस्या समाधानका कुनै पनि विषय साँघुरिएन । त्यसपछि कांग्रेसले फेरि शिक्षकसँग शीर्ष नेता बसेर वार्ता गरेन । बरु महामन्त्रीद्वय

गगन थापा र विश्वप्रकाश शर्माले छलफल गरे । सरकार सञ्चालन गर्ने उच्चस्तरीय संयन्त्रका सदस्य भए पनि महामन्त्री थापा नै सरकारमाथि खनिन थालेका छन् । शिक्षकका मागप्रति सरकार सिरियस नभएको थापाले हरेक सार्वजनिक मञ्चमार्फत बोलिरहेका छन् ।

शिक्षक आन्दोलन जारी रहेका बेला प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवालाई आ-आफ्ना संघ-संगठनलाई फिर्ता गराउन प्रस्ताव गरे पनि देउवाले नमानेको नेताहरू बताउँछन् । ओलीले जायज माग शिक्षा विधेयक पारित गर्दा सम्बोधन गर्ने भन्दै शिक्षक संगठनलाई आफूले फिर्ता पठाउने र शिक्षक संघका शिक्षकलाई फिर्ता पठाउने वातावरण बनाउन देउवासमक्ष आग्रह गरेका थिए । तर देउवाले ओलीको प्रस्ताव नमानेको स्रोतको दाबी छ । कांग्रेस नेताहरूले शिक्षकका जायज मागलाई सम्बोधन गर्नुपर्ने मत राखेका छन् । जायज माग सम्बोधन गर्ने प्रक्रिया शुरू गरेर केही वर्षमा टुंग्याउनुपर्ने कांग्रेसको प्रस्ताव छ ।

यता सरकारको नेतृत्व गरेको एमाले भने शिक्षकका माग सम्बोधन गर्ने नसक्ने निचोडमा छ । अधिल्लोपटक पनि शिक्षकको दबाबमा पर्याप्त छलफल नै नगरी विधेयक ल्याउँदा समस्या आएको एमालेको दाबी छ ।

त्यस्तै, संविधानले माध्यमिक तहसम्म शिक्षाको जिम्मा स्थानीय तहलाई दिएको छ । तर, शिक्षकले जनप्रतिनिधिको कार्यसम्पादनदेखि वृत्ति विकासमा मनोमानी गरेको भन्दै यो अधिकार हटाउनुपर्ने माग गर्दै आएका छन् । संविधानले नै गरेको व्यवस्था सहजै हटाउन नमिल्ने एमालेको तर्क छ । १८ प्रकारका शिक्षकलाई स्थायीको प्रक्रियामा लाँदा विश्वविद्यालयबाट उच्च शिक्षा हासिल गरेका विद्यार्थीहरू प्रतिस्पर्धाबाट वञ्चित हुने डर एमालेले देखाइरहेको छ ।

कांग्रेस र एमाले नै मिलेपछि माओवादी यतिखेर सत्ताबाहिर छ । यसैले दिनदिनै सत्ता समीकरण टुट्ने दाबी गरेको माओवादीले शिक्षक आन्दोलनलाई थप उराल्ने र यसलाई चरम राजनीतिकरण गर्ने प्रयास गरेको छ । अब कांग्रेसले सरकारको नेतृत्व गर्नुपर्ने भन्दै माओवादीले आफूहरूले सहयोग गरेर जाने खुला घोषणा गरिसकेको छ । व्यवस्थाविरोधीले दबाव बढाएका बेला माओवादीले कांग्रेस-एमालेको समीकरण टुटाउने र सत्तामा जाने दाउ हेरिरहेको छ ।

२०७२....

महत्वबारे नयाँ पुस्तालाई सुसूचित गर्दै हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा जोड दिए ।

हाम्रा सम्पदाहरू स्थानीय हुँदै विश्वव्यापी मान्यतासँग जोडिनुपर्ने बताउँदै मन्त्री पाण्डेले सम्पदाहरूको विश्वव्यापी प्रचारप्रसारमा सरोकारवालाहरूले पहल गर्नुपर्ने बताए । सम्पदा संरक्षणमा स्थानीयहरूको सहभागिता महत्वपूर्ण पक्ष भएको भन्दै उनले पुरातात्विक सम्पदामाथि हुने अतिक्रमण र हस्तक्षेपबारे सबैजना सचेत हुनुपर्ने धारणा व्यक्त गरे ।

कार्यक्रमका विशेष अतिथि नेपाल मजदुर किसान पार्टीका सचिव तथा संघीय प्रतिनिधिसभाका सांसद प्रेम सुवालले ‘भूकम्पीय जोखिम न्यून गर्ने प्रविधिसहित पूर्वाधार निर्माण

गर्ने संकल्प’ आजको आवश्यकता भएको बताउँदै उनले पूर्वाधार निर्माणस्थल, निर्माण सामाग्री, निर्माणमा लाग्ने प्राविधिकहरु र अन्य श्रमिकहरु, निर्माणस्थलमा बस्ने सर्वसाधारण जनतालाई भूकम्पीय जोखिम न्यूनीकरण गर्ने प्रविधिवारे जानकारी दिने व्यवस्था गर्नुपर्ने बताए । सम्पदा संरक्षणको लागि स्थानीय जनतालाई नै जिम्मेवारी दिने र शिक्षित पार्ने काम गर्नुपर्ने बताए ।

नयाँ पुस्तालाई सम्पदा संरक्षणबारे पाठ्यपुस्तकमै राखेर अध्ययन अध्यापन गराउनु आवश्यक रहेको बताउँदै सांसद सुवालले नयाँ पुस्तालाई सम्पदाको महत्वबारे छलफल र अध्ययनमा संलग्न गराउन सके पुर्खाका धरोहर हजारौँ हजार वर्षसम्म जीवित रहीरहने धारणा व्यक्त गरे । काठमाडौँ उपत्यका भूकम्पीय जोखिम क्षेत्र भएको हुँदा भूकम्पबाट क्षति न्यून हुने प्राविधि अहिले सबैभन्दा महत्वपूर्ण पक्ष भएको उनले बताए ।

बसाइँसराइले जोखिम बढाइरहेको हुँदा देशको सन्तुलित विकास गर्न देशका सबै पालिकामा सरकारले भूकम्पीय जोखिम न्यून हुने प्राविधि सहित आवास विस्तार गराउने र बसाइसराइ जिल्ला भित्रमात्र सीमित गर्ने व्यवस्था गराउन सके क्षति न्युनीकरण हुने बताए ।

जनप्रतिनिधिहरूले आ–आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रको सन्तुलित विकास गर्नेतर्फ जोड दिनुपर्ने धारणा राख्दै उनले उपत्यकामा निर्माण भइरहेको फास्ट ट्याक, सुख्खा बन्दरगाह, खानेपानी व्यवस्थापन, सडकको लागि खरबौँ रकम खर्च भइरहेकोमा सो बजेट देशको शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी भएको भए धेरै उपलब्धी हुने बताए ।

अमानत वा उपभोक्ता समितिबाट भएको विकास निर्माणका काम दिगो र जनताको अपनत्व कायम हुने बताउँदै सांसद सुवालले सरकारले सचेत भएर स्थानीय जनता, स्थानीय तह र स्थानीय जनप्रतिनिसँग समन्वय गरेर मात्र सम्पदा संरक्षणको कामलाई अगाडि बढाउन अनुरोध गरे ।

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले सम्पदाको मौलिकता संरक्षणको लागि संस्कृति मन्त्रालय, पुरातत्व विभाग र स्थानीय तह एक भएर लाग्नु आवश्यक भएको बताए । नेपाल आउने विदेशी पर्यटकहरुमध्ये करिब २५ प्रतिशत विदेशी पर्यटकहरुले भक्तपुर भ्रमण गर्ने गरेको तथ्याङ्क रहेको उल्लेख गर्दै उनले गएको आ.व. मा सार्क र गैरसार्क मुलुकका गरी जम्मा २ लाख ४६ हजारभन्दा बढी पर्यटकहरुले भक्तपुर भ्रमण गरेको र चालु आ.व. को बितेको ९ महिनामा सार्क र चीनका गरी ८१,८४४ र गैर सार्क देशका १,०३,७०४ गरी १ लाख ८५ हजार ५४८ जनाले भक्तपुर भ्रमण गरिसकेको तथ्यांक प्रस्तुत गरे ।

सम्पदा संरक्षणले देशको पर्यटन उद्योगलाई थप टेवा पुर्‍याउने विश्वास व्यक्त गर्दै प्रमुख प्रजापतिले भक्तपुरको मौलिकता बचाइराख्न मौलिक शैलीमा घर निर्माण गर्ने घरधनीहरूलाई अनुदानको व्यवस्था पनि नगरपालिकाले गर्दै आएको अवगत गराए । प्रमुख प्रजापतिले भक्तपुरको मौलिकता बचाइराख्न पुरानो शहरको सिमाडुन गरी यहाँको

घरजग्गा स्थानीय जनताबीच मात्रै किनबेच गर्न सकिने नीति निर्माण गरेकोमा सर्वोच्च अदालतले रोकपछि त्यसबाट पछि हट्नु परेको जानकारी दिए । विश्व सम्पदामा सूचिकृत सम्पदाको संरक्षण गर्ने हो भने राज्यले नै संरक्षणको लागि विशेष कानून निर्माण गर्नु आवश्यक रहेको धारणा व्यक्त गरे ।

काठमाडौँ महानगरपालिकाका प्रमुख सुनिता डंगोलले भक्तपुरको सम्पदा पुन:निर्माण सबैको लागि उदाहरणीय रहेको चर्चा गर्दै सम्पदा संरक्षणमा तीन तहका सरकारहरुबीच समन्वय र सहकार्य गरेर अगाडि बढ्नुपर्नेमा जोड दिइन् । हाम्रो सम्पदाप्रति हामीले गर्व गर्ने ठाउँ बनाउनुपर्नेमा जोड दिँदै उपप्रमुख डंगोलले काठमाडौँ महानगरपालिकाले सम्पदा पुन:निर्माणमा मौलिक स्वरुपलाई विशेष प्राथमिकतामा राखी काम गर्दै आएको जानकारी दिइन् ।

चाँगुनारायण नगरपालिकाका प्रमुख जीवन खत्रीले भक्तपुर नपाले सम्पदा संरक्षणमा गरेको कार्यको सबै स्थानीय तहले अनुशरण गर्नुपर्ने बताउँदै भूकम्पको १ दशक पुन:निर्माण कार्यको यात्रा सिकाइ उपलब्धी पनि भएको बताए ।

कार्यक्रममा नेपालका लागि युनेस्कोका प्रतिनिधि जाको डु टुइटले २०७२ को भूकम्पबाट क्षति पुगेका सम्पदा संरक्षण र जिर्णोद्धारमा नेपालले उल्लेखनीय कार्य गरेको बताए । उक्त कार्यक्रममा संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयका सचिव विनोदप्रकाश सिंहले धन्यवाद ज्ञापन गरेको थियो ।

सोही क्रममा २०७२ सालको विनाशकारी भूकम्पले क्षति पुगेका सम्पदाहरुको जिर्णोद्धार तथा पुन:निर्माणसम्बन्धी जानकारी दिने उद्देश्यले फोटो प्रदर्शनी गरिएको थियो । साथै सोही अवसरमा आयोजित चित्रकला प्रतियोगिताका विजेताहरुलाई पुरस्कार प्रदान गरिएको थियो ।

नेपाल....

स्वास्थ्य मन्त्री पौडेल र नगरप्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठले संयुक्त रूपमा अस्पताल परिसरमा बनेको नयाँ भवनमा ब्लड बैंकको शुभारम्भ गरे । नगरप्रमुख श्रेष्ठले एक महिनाभित्र पूर्ण क्षमतामा सञ्चालनमा आउने ब्लड बैंकले नगरवासी र आसपासका क्षेत्रका नागरिकलाई आपतकालीन रक्त सेवामा ठूलो सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गरे ।

अस्पतालका मेडिकल डाइरेक्टर डा. डिके रोशनले अस्पतालले चालु आर्थिक वर्षको नौ महिनामा गरेको सेवा प्रवाहको विस्तृत तथ्यांक प्रस्तुत गर्दै अस्पतालले विगत एक वर्षमा गरेका प्रगति विवरण प्रस्तुत गरे । सो अवधिमा अस्पतालले १ लाख ५० हजारभन्दा बढी विरामीलाई ओपिडी सेवा, ३ हजार १ सय १८ जनालाई आइपीडि सेवा, ७० हजार प्रयोगशाला परीक्षण, १५ सय ५१ सिटि स्क्यान लगायतका महत्त्वपूर्ण सेवा प्रदान गरेको जानकारी गराए । आर्थिक पाटोलाई हेर्दा अस्पतालले ३९ करोड २९ लाख रुपैयाँ आम्दानी गरेको र ३३ करोड ७७ लाख रुपैयाँ खर्च गरेको बताए ।

नगरप्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठले स्वास्थ्य क्षेत्रलाई नगरपालिकाले उच्च प्राथमिकता दिएको बताउँदै अस्पतालको विकासका लागि निरन्तर सहयोग

गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे । नेकपा (माओवादी केन्द्र) का युवा नेता दिलीप कुमार प्रजापतिले अस्पतालको गुणस्तरीय सेवाको प्रशंसा गर्दै छिमेकी जिल्लाका नागरिकले समेत यहाँबाट लाभ लिइरहेको उल्लेख गरे । नेपाली कांग्रेसका नगर सभापति हरिदास प्रजापतिले स्वागत मन्तव्य दिएका थिए ।

कार्यक्रममा अस्पतालको आर्थिक अवस्था सुधार भएको र तलब भुक्तानी सहज भएको जानकारी डा. रोशनले गराए । कोरिया सरकारको १ अर्बभन्दा बढीको सहयोगमा अस्पतालको नयाँ सुविधासम्पन्न भवन निर्माण कार्य तीव्र गतिमा अघि बढिरहेको पनि जानकारी दिइयो । स्वास्थ्य मन्त्रीको प्रशंसा र स्थानीय सरकारको सक्रियताले नेपाल कोरिया मैत्री नगरपालिका अस्पताल आगामी दिनमा अभ्र उत्कृष्ट सेवा प्रदान गर्न सक्षम हुने विश्वास लिइएको छ । कार्यक्रममा रक्तदान कार्यक्रमको समेत आयोजना गरिएको थियो ।

थिमिका....

मापदण्ड पूरा नगरेका पसलहरुमाथि दस हजारदेखि दुई हजार पाँच सयसम्मको नगद जरिवाना कारवाही गराइएको छ ।

अनुगमनका क्रममा मध्यपुर थिमिका चार र सूर्यविनायक एक वटा गरी कुल पाँच वटा पसलहरुमा अनुगमन गरिएको थियो । एउटा पसललाई अनुज्ञापत्र लिएर मात्रै मिठाई प्याकिंग गर्न, ३० दिनभित्र अनुज्ञापत्र लिएर उद्योग तथा वाणिज्य कार्यालय भक्तपुरमा उपस्थित हुन निर्देशन दिएको जनाइएको छ ।

नगद कारवाहीमा परेका चारमध्ये सबैभन्दा बढी मध्यपुर थिमि शंखधरचोकका दुई वटा पसलहरु छन् । ति दुवैमाथि दसदस हजार नगदसहित कारवाही गरिएका छन् । नयाँ थिमिस्थित शंखधर मिठाई पसल र धनुषा मिठाई पसललाई प्रति पसल दसदस हजार नगदसहितको कारवाही गरिएका हुन् ।

शंखधर मिठाई पसलमा मूल्यसूचि राख्नुपर्ने, उत्पादित मिठाइहरुमा उत्पादन मिति, म्याद गुज्रने मिति र मूल्य खुलाई राख्नुपर्ने, सरसफाईमा ध्यान दिनुपर्ने, करचुक्ता समयमै गर्नुपर्ने, अनुज्ञापत्र लिएर मात्रै मिठाई प्याकिंग गर्नुपर्ने, स्थानीय निकायमा फर्म दर्ता गर्नुपर्ने कारवाही तथा निर्देशन दिइएको छ । साथै अन्दाजी तीन हजार पाँच सय रकम बराबरको खुवाजन्य पदार्थ जफत गरी नष्ट गरिएको जनाइएको छ । उता धनुषा मिठाई पसललाई दस हजार नगदसहित अन्दाजी करिब पाँच हजार बराबरको मिठाई तथा खुवाजन्य पदार्थ जफत गरी नष्ट गरिएको जनाइएको छ । साथसाथै विभिन्न निर्देशनहरु दिइएको पनि जनाइएको छ ।

अनुगमन गरिएका कुल पाँचमध्ये नयाँ थिमि भाटभटेनीस्थित राधेराधे

स्वीट्सलाई मात्रै नगदसहितको कारवाही गरिएको छैन । यसवाहेक मध्यपुर थिमि नगरपालिकाको गुन्ता एण्ड स्वीट्स हाउसलाई पाँच हजार नगदसहित विभिन्न निर्देशनहरु दिइएका छन् ।

अनुगमनमा उद्योग तथा वाणिज्य कार्यालय, राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्च भक्तपुर तथा सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरु सहभागी थिए ।

सफल....

रोगका कारण विरामी हुने गरेको भन्दै सबैले आफ्नो स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गरी खानपिनमा ध्यान दिनुपर्ने तथा स्वस्थ जीवनशैली अपनाउनुपर्नेमा जोड दिए ।

उद्योग तथा वाणिज्य कार्यालय भक्तपुरका कार्यालय प्रमुख रामप्रसाद कुस्माले महिला उद्यमीहरुको लागि सञ्चालित ई कमर्श तालिम अवश्य पनि फलदायी हुनेमा विश्वास व्यक्त गरे । कार्यालयको आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमअन्तर्गत भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघसँगको सहकार्यमा उद्यम गरिरहेका र भविष्यमा उद्यम गर्न चाहने महिलाहरुको लागि ई कमर्श तालिम आयोजना गरिएको जानकारी दिँदै आगामी दिनमा संघसँग सहकार्य गरी युवा, महिला लक्षित अन्य सिपमूलक तथा उद्यमशीलता विकासका तालिमहरु सञ्चालन गर्ने बताए ।

भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघकी अध्यक्ष रोशनीमैयाँ धौबन्जाले ई कमर्श तालिमबाट सिकेका ज्ञान र सिपलाई तालिमका मात्र सीमित नगरी आफ्नो व्यापार व्यवसायको प्रवर्द्धन र विकासमा प्रयोग गर्नुहुन आग्रह गरिन् । उनले तालिममा सहभागी महिला उद्यमीहरुले ई कमर्श तालिमबाट सिकेका ज्ञानलाई प्रयोग गरेमा व्यापार व्यवसायको अभिवृद्धिमा सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गरिन् ।

नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ बागमती प्रदेशको साना तथा मझौता उद्योग समितिकी सभापति लक्ष्मी खनाल, नेपाल पत्रकार महासंघ जिल्ला शाखा सभापति सुन्दर शिल्पकार, भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघका कोषाध्यक्ष विश्वराम दुवाल, कार्यसमिति सदस्य एवं तालिम तथा सिप विकास उपसमितिका संयोजक पृथ्वीभक्त प्रजापतिले तालिमबाट सहभागी महिला उद्यमीहरुको प्रविधिसम्बन्धी व्यवसायिक दक्षता एवं क्षमता वृद्धि भएको विश्वास गर्दै सिकेका ज्ञानको भरपूर फाइदा उठाउन आग्रह गरे ।

प्रशिक्षार्थीहरुको तर्फबाट सजिना प्रजापति र रजनी श्रेष्ठले ई कमर्श तालिम आजको युगमा एकदमै महत्वपूर्ण रहेको भन्दै आफूहरुले धेरै ज्ञान हासिल गरी लाभ प्राप्त गरेको बताइन् ।

यसैबीच, प्रमुख अतिथि स्वास्थ्यमन्त्री थापा लगायत अन्य अतिथिहरुले तालिममा सहभागीहरुलाई प्रमाणपत्र वितरण गरेका थिए ।

R. R. ELECTRONICS

Madhyapur Thimi-4, Shankhadhar Chowk

Ph. 01- 5093396, Mo. 9841300905, 9851169858

प्रकाशक/कार्यकारी सम्पादक: दीपक श्रेष्ठ, सम्पादक: दीपिका श्रेष्ठ, व्यवस्थापक: दिवस श्रेष्ठ, कार्यालय: सुन्दरनगर, मध्यपुर थिमि-३, भक्तपुर, फोन: ६६३३६५२, ९८५११०२२७३,
मुद्रण: धिम्ले अफसेट प्रेस, अनामनगर, web news portal : www.thimitimes.com.np/